

A KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG LEGFRISSEBB ÁLLÁSFOGLALÁSAI

Rakovitsné Dr. Szini Katalin, főosztályvezető-helyettes, Közbeszerzési Hatóság

DOI: 10.37371/KEP.2023.1.1

A Közbeszerzési Hatóság állásfoglalások formájában ad felvilágosítást a közbeszerzési eljárásokban résztvevő jogalkalmazók számára a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Kbt.) és kapcsolódó végrehajtási rendeleteinek alkalmazásával összefüggő általános jellegű megkeresésekre.

Alábbiakban a Kbt. alkalmazásával összefüggő kérdésekre adott válaszainkat rendeztük sorrendbe, bízva abban, hogy iránymutatásaink nem csak a kérdésfeltevőknek, hanem valamennyi Olvasónknak hasznos információkkal szolgálnak.

Felhívjuk Tisztelt Olvasóink figyelmét, hogy a közbeszerzésekre irányadó jogszabályok alkalmazásával kapcsolatos döntések meghozatala mindenkor a közbeszerzési eljárások résztvevőinek joga és felelőssége. Hangsúlyozzuk továbbá, hogy az állásfoglalásokban megfogalmazott véleményeknek jogi ereje, kötelező tartalma nincsen.

1. kérdés

Ajánlatkérő építési beruházás tárgyú közbeszerzés esetében milyen alanyi kör tekintetében írhatja elő az építőipari kivitelezési tevékenységet végzők névjegyzékében, nem Magyarországon letelepedett gazdasági szereplők esetében a hasonló nyilvántartásban (továbbiakban: építőipari névjegyzékben) való szereplés követelményét? Ajánlatkérő eldöntheti az eljárást megindító felhívás szövegezésében, hogy csak ajánlattevő/részvételre jelentkező vonatkozásában írja elő az építőipari névjegyzékben való szereplést alkalmassági követelményként, az építőipari kivitelezési tevékenységet végző alvállalkozók tekintetében pedig nem írja elő az építőipari névjegyzékben való szereplés követelményét? Ehhez kapcsolódóan a közbeszerzési eljárásokban az alkalmasság és a kizáró okok igazolásának, valamint a közbeszerzési műszaki leírás meghatározásának módjáról szóló 321/2015. (X. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 321/2015. Korm. rendelet) 26. § (1) bekezdés b) pontja és az építési beruházások, valamint az építési beruházásokhoz kapcsolódó tervezői és mérnöki szolgáltatások közbeszerzésének részletes szabályairól szóló 322/2015. (X.

30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 322/2015. Korm. rendelet) 8. § (1) bekezdése szerinti alkalmassági követelmény csak ajánlattevő, részvételre jelentkező vonatkozásában írható elő, vagy a jogosultsághoz kötött szolgáltatást nyújtó alvállalkozók tekintetében is?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a Kbt. 65. § (1) bekezdés c) pont körében az építőipari névjegyzékben szereplés/tervezői vagy mérnöki szolgáltatás tárgya szerint illetékes országos szakmai kamara névjegyzékében szereplés követelménye nem meghatározott körre, hanem általában a gazdasági szereplőkre írható elő, azaz nem írható elő külön alkalmassági követelményként az alvállalkozóra, alkalmasságot igazoló szervezetre. Az ily módon előírt alkalmassági követelménynek az ajánlattevő (közös ajánlattevők), illetve részvételre jelentkező (közös részvételre jelentkezők) kötelesek megfelelni, amely érdekében más szervezet kapacitására is támaszkodhatnak. A tárgyi alkalmassági követelmények igazolására akkor vehető igénybe más szervezet kapacitása, ha az adott szervezet valósítja meg azt a feladatot, amelyre vonatkozóan a nyilvántartásban szereplés, szervezeti tagság vagy engedéllyel rendelkezés kötelezettsége fennáll. Ennek megfelelően ítéltethető meg az ajánlattevő alkalmassága.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A 321/2015. Korm. rendelet 26. § (1) bekezdése szerint a Kbt. 65. § (1) bekezdés c) pontjára vonatkozóan az ajánlatkérő előírhatja, hogy

a) a gazdasági szereplő legyen bejegyezve a cégnyilvántartásba vagy az egyéni vállalkozók nyilvántartásába, vagy az építőipari kivitelezési tevékenységet végző gazdasági szereplő szerepeljen az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény (a továbbiakban: Étv.) szerinti, építőipari kivitelezési tevékenységet végzők névjegyzékében, nem Magyarországon letelepedett gazdasági szereplő esetén legyen bejegyezve a

2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv XI. melléklete szerinti hasonló nyilvántartásba, valamint teljesítse az említett mellékletben foglalt bármely egyéb követelményt, vagy

b) szolgáltatás megrendelésre irányuló közbeszerzési eljárás esetén rendelkezzen a szolgáltatás nyújtásához a letelepedése szerinti országban előírt engedéllyel, jogosítvánnyal vagy előírt szervezeti, kamarai tagsággal.

A 322/2015. Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése alapján az ajánlatkérő az alkalmasság vizsgálata körében a Kbt. 65. § (1) bekezdés c) pontja alapján előírja az építési beruházáshoz kapcsolódó tervezői vagy mérnöki szolgáltatás tárgya szerint illetékes országos szakmai kamara névjegyzékében szereplés követelményét, illetve a nem Magyarországon letelepedett gazdasági szereplők esetén a letelepedés szerinti ország nyilvántartásában szereplés, vagy a letelepedés szerinti országban előírt engedéllyel, jogosítvánnyal vagy szervezeti, kamarai tagsággal való rendelkezés követelményét.

Az ajánlatkérő a Kbt. Második Része szerinti eljárásban – az eljárást megindító felhívásban – az építőipari kivitelezési tevékenységet végző gazdasági szereplők vonatkozásában, a Kbt. 65. § (1) bekezdés c) pontja alapján köteles előírni az Étv. szerinti, építőipari kivitelezési tevékenységet végzők névjegyzékében szereplés követelményét, illetve a nem Magyarországon letelepedett gazdasági szereplők esetén – amennyiben a szerződés teljesítéséhez szükséges – a letelepedés szerinti ország nyilvántartásában szereplés, vagy a letelepedés szerinti országban előírt engedéllyel, jogosítvánnyal vagy szervezeti, kamarai tagsággal való rendelkezés követelményét [322/2015. Korm. rendelet 21. § (1) bekezdés].

A Kbt. 65. § (9) bekezdés rögzíti, hogy az (1) bekezdés c) pontja szerinti követelmény igazolására akkor vehető igénybe más szervezet kapacitása, ha az adott szervezet valósítja meg azt a feladatot, amelyre vonatkozóan a nyilvántartásban szereplés, szervezeti tagság vagy engedéllyel rendelkezés kötelezettsége fennáll.

Az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet 12. § (1) bekezdése szerint építőipari kivitelezési tevékenységet - az Étv. 39/A. § (5) bekezdésében foglaltakon túlmenően - a vállalkozó kivitelező akkor vállalhat, ha

a) a vállalkozó kivitelezői tevékenységre jogosultak névjegyzéke a vállalkozó kivitelezőre vonatkozóan tartalmazza a vállalt tevékenységet, és

b) a vállalkozó kivitelező a vállalt kivitelezői tevékenység végzésében közvetlenül részt vesz.

Az építésügyi és az építésüggyel összefüggő szakmagyakorlási tevékenységekről szóló 266/2013. (VII. 11.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdés értelmében a – többek között – építészeti-műszaki tervezés a névjegyzéket vezető szerv engedélyével gyakorolható.

Amennyiben az ajánlattevőre vonatkozóan az építőipari névjegyzék nem tartalmazza valamely vállalt tevékenységet/a névjegyzéket vezető szerv engedélyével az ajánlattevő nem rendelkezik a tervezési szolgáltatás tekintetében, és erre tekintettel más szervezet kapacitására támaszkodik, úgy a Kbt. 65. § (9) bekezdés alapján e szervezetnek kell megvalósítania az adott tevékenységet.

2. kérdés

Egy gazdasági szereplő (továbbiakban: Kedvezményezett) - aki nem a Kbt. szerinti ajánlatkérő - egy Kbt. 5. § (1) bekezdés szerinti ajánlatkérőtől 100%-os mértékben kapna támogatást egy építési beruházás engedélyes terveinek elkészítésére és az ahhoz kapcsolódó egyéb szolgáltatások (pl. egyéb mérnöki tanácsadás) beszerzésére. Az építési beruházás megvalósítására tehát a Kbt. 5. § (1) bekezdés szerinti ajánlatkérő nem nyújt semmilyen támogatást, továbbá az építési beruházás nem biztosan fog megvalósulni, a támogatással érintett projekt nem tartalmaz építési beruházást, kizárólag mérnöki szolgáltatást. Amennyiben a Kedvezményezett kizárólag szolgáltatás megrendelések tekintetében kapna támogatást oly módon, hogy ezt követően nem valósulna meg építési beruházás a projekt keretében, úgy a szolgáltatás megrendelések a Kbt. 5. § (2) bekezdés c) pontja szerinti szolgáltatásnak minősülnek-e abban az esetben is, ha jelenleg nincs építési beruházás a tervezett beszerzések között, tehát a szolgáltatás megrendelések jelenleg nem kapcsolódnak a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) vagy b) pont szerinti építési beruházáshoz?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) vagy b) pont szerinti építési beruházásokhoz kapcsolódó szolgáltatásmegrendelések, amennyiben a szolgáltatásmegrendelések a Kbt. 5. § (2) bekezdés szerinti mértékben támogatásból valósulnak

meg, megalapozzák az ajánlatkérői minőséget a Kbt. 5. § (2) bekezdés c) pontja alapján. Ennek megfelelően közbeszerzési eljárást kell lefolytatnia a Kedvezményezettnek az említett szolgáltatásmegrendelések tekintetében, amennyiben az adott szolgáltatásmegrendelés közvetlenül kapcsolódik a tárgyában a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) vagy b) pont szerinti építési beruházáshoz.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 5. § (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a támogatásból megvalósuló beszerzés vonatkozásában közbeszerzési eljárás lefolytatására kötelezett az a Kbt. 5. § (1) bekezdésének hatálya alá nem tartozó szervezet vagy személy, amelynek uniós közbeszerzési értékhatárokat elérő vagy meghaladó becslült értékű beszerzését többségi részben, uniós értékhatárokat el nem érő, de a nemzeti közbeszerzési értékhatárokat elérő vagy meghaladó becslült értékű beszerzését 75%-ot meghaladó mértékben a Kbt. 5. § (1) bekezdésében meghatározott egy vagy több szervezet vagy személy közvetlenül támogatja, feltéve, hogy a beszerzés tárgya

a) olyan építési beruházás, amely az 1. melléklet szerinti mélyépítési tevékenységet foglal magában,

b) olyan építési beruházás, amely kórház, sportlétesítmény, szabadidős és szórakoztató létesítmény, iskola, felsőoktatási épület vagy közigazgatási rendeltetésű épület építési munkáit foglalja magában, vagy

c) olyan szolgáltatás megrendelése, amely az a) vagy a b) pont szerinti építési beruházáshoz kapcsolódik.

Egy támogatott szervezet akkor tartozik a Kbt. hatálya alá, ha a beszerzése tekintetében a részére egy vagy több, a Kbt. 5. § (1) bekezdés szerinti ajánlatkérő által nyújtott támogatás a Kbt. 5. § (2) bekezdése szerinti intenzitást eléri, illetve ha a Kbt. 5. § (2) bekezdése szerinti építési beruházás, vagy ahhoz kapcsolódó szolgáltatás megrendelésére kerül sor a támogatási összegből. A két feltétel együttes teljesülése esetén szükséges a támogatott szervezetnek is közbeszerzési eljárást lefolytatnia, amennyiben bármelyik feltétel nem teljesül, a támogatott szervezet önmagában a Kbt. 5. § (2) bekezdése alapján nem minősül ajánlatkérőnek.

Az Európai Parlament és a Tanács a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2014/24/EU Irányelv 13. cikke szerint ezt az

irányelvet a következő szerződések odaítélése során kell alkalmazni:

a) az ajánlatkérő szervek által 50 %-ot meghaladó mértékben közvetlenül támogatott, építési beruházásra irányuló szerződések, amelyek hea nélküli becslült értéke eléri az 5 186 000 EUR összeget, amennyiben ezek a szerződések az alábbi tevékenységek valamelyikére vonatkoznak:

i. a II. mellékletben felsorolt mélyépítési tevékenységek,
ii. kórházak, sportlétesítmények, szabadidős és szórakoztató létesítmények, iskolák és felsőoktatási épületek, illetve közigazgatási rendeltetésű épületek építési munkái;

b) ajánlatkérő szervek által 50 %-ot meghaladó mértékben közvetlenül támogatott, szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződések, amelyek hea nélküli becslült értéke eléri a 207 000 EUR összeget, és amelyek valamely, az a) pontban említett építési beruházásra irányuló szerződéshez kapcsolódnak.

A fenti hivatkozott irányelvi rendelkezés önálló jogalapot fogalmaz meg a támogatásból megvalósuló – tárgyi – szolgáltatásmegrendelések tekintetében és kifejezetten az érintett tárgyak szerinti építési beruházásokra irányuló szerződéseket emeli ki, amelyekhez kapcsolódva a szóban forgó ajánlatkérői minőség fennállhat.

A Kbt. 5. § (2) bekezdés c) pontja alapján tehát minden, a tárgyában a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) vagy b) pontja szerinti építési beruházáshoz kapcsolódó szolgáltatásmegrendelés megalapozhatja az ajánlatkérői minőséget, attól függetlenül, hogy a Kbt. 5. § (2) bekezdés a) vagy b) pont szerinti építési beruházás – a szolgáltatásmegrendelések beszerzésekor – nem részesül támogatásban.

Fontos ugyanakkor, hogy egy építési beruházáshoz akkor kapcsolódik egy szolgáltatásmegrendelés, ha anélkül az adott építési beruházás nem valósítható meg.

E kérdés az adott szolgáltatás tartalma alapján ítélni lehet meg: amennyiben valamely tevékenység közvetlenül kapcsolódik az – a) vagy b) pont szerinti – építési beruházáshoz, annak megvalósításához, úgy a Kbt. 5. § (2) bekezdés c) pontjának hatálya alá tartozik.

3. kérdés

Melyik életciklusköltség-számító eszköz tekinthető a leginkább megfelelőnek? Megfelelőek lehetnek ezek az eszközök

döntések meghozatalára, vagy csak nagyságrendileg tekinthetők pontosnak az általuk kiadott eredmények?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint az adott beszerzés tárgya, tartalma alapján lehet megítélni, hogy mely életciklusköltség-számítási módszer adott esetben a legmegfelelőbb. E tekintetben többek között azt is mérlegelni szükséges, hogy ajánlatkérő milyen szempontokat, tényezőket kíván érvényesíteni (mindenekelőtt azt, hogy kizárólag gazdaságossági vagy emellett környezeti szempontokat is), alkalmas-e arra egy általános számítási módszer vagy tárgy-specifikus metódus alkalmazandó. Az életciklusköltség-számítási módszer kiválasztásán túl a számításhoz szükséges adatok biztosítása jelent elsősorban olyan körülményt, amely az eredmény pontosságát befolyásolhatja.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

Az állásfoglalás elkészítésekor – számottevő hazai jó gyakorlat hiányában – az OECD 2022. október 8-án kibocsátott, „Life-Cycle Costing in Public Procurement in Hungary. Stocktaking of Good Practices.” című jelentését vettük alapul, annak elsősorban az egyes európai uniós tagállamok által kialakított módszereire vonatkozó megállapításait.¹

A Kbt. 78. § (2) bekezdés – összhangban az Európai Parlament és Tanács a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2004/24/EU Irányelv 68. cikkével – lehetővé teszi, hogy egy áru, szolgáltatás vagy építési beruházás életciklusa során felmerült gazdaságossági, költségvonzattal járó tényezők [Kbt. 78. § (2) bekezdés a) pont] és/vagy környezeti költségek egészét vagy egy részét vegye figyelembe ajánlatkérő.

A gyakorlatban több életciklus megközelítéssel találkozhatunk: egyes megközelítések inkább gazdaságossági, költségvonzattal járó szempontokon alapulnak, mint a TCO – total cost of ownership, vagy a WLC – Whole Life Costing, melyek közül előbbi a használat,

fenntartás, illetve az életciklus végéhez kapcsolódó költségekre fókuszál (megszerzéshez kapcsolódó költségeket nem veszi figyelembe), utóbbi módszer pedig a a beszerzés előnyeit, bevételeit is számításba veszi. Kifejezetten környezeti értékelési módszer az LCA megközelítés (life cycle assessment). Ekként a gyakorlatban az „életciklusköltség-számítási módszer” (life-cycle costing, LCC) sokszor átfedést mutat ezekkel a metódusokkal.²

Fentiekén túl alapvetően megkülönböztethetők azok a módszerek, amelyek kifejezetten bizonyos tárgyra vonatkoznak (‘Ready-to-use’ LCC tools) adott esetben specifikus szempontok kiemelésével, míg vannak olyanok, amelyek generálisan alkalmazhatók (‘generic’ LCC tools). Előbbiek jellemzően táblázatkezelő programokat használnak (Excel), releváns költségek figyelembe vételével egyszerűsítve az életciklusköltség-számítást. Az osztrák vasúttársaság például a TCO megközelítéssel kombinálva szén-dioxid kibocsátás kalkulálást is beépített az értékelési folyamatba.³

Az OECD tárgyi jelentése az építőipari, infrastrukturális területen a DuboCalc szoftver programot emeli ki (amely egy környezeti – CO₂ kibocsátás, vízhasználat stb – költség indikátort képez) az ún. CO₂ Performance Ladder rendszer együttes alkalmazásával. A CO₂ Performance Ladder egyfajta igazolási rendszer, mellyel a gazdasági szereplők bemutathatják, hogy milyen módszereket alkalmaznak a CO₂ kibocsátás csökkentésére vállalaton belül, illetve a vállalat projektjeiben.⁴

Megvizsgálható az Ausztriai Szabványügyi Intézet (Austrian Standards Institute) által kidolgozott speciális szabvány (ÖNORM B 1801-4:2014) alkalmazásának lehetősége is.

Infrastrukturális beruházások tekintetében elsősorban az útépitések terén alkalmaznak értékelési szempontként CO₂ kibocsátás-mértéket. Nehézséget e tekintetben a CO₂ kibocsátás „beárzása” jelent: Olaszország például nemzeti szinten elfogadott CO₂ „ellenérték” hiányában nem érvényesíti a CO₂ kibocsátás mértékét

¹ https://www.oecd-ilibrary.org/governance/life-cycle-costing-in-public-procurement-in-hungary_8d90f627-en

² OECD « Life-Cycle Costing in Public Procurement in Hungary. Stocktaking of Good Practices. » című jelentés, 16. oldal (1. Life-cycle costing as a tool in mainstreaming green public procurement) 1.1 ábra

³ OECD « Life-Cycle Costing in Public Procurement in Hungary. Stocktaking of Good Practices. » című jelentés, 44-45. oldal (3. Mapping life-cycle costing tools and practices) Box 3.1.

⁴ OECD « Life-Cycle Costing in Public Procurement in Hungary. Stocktaking of Good Practices. » című jelentés, 46-47. oldal (3. Mapping life-cycle costing tools and practices) Box 3.2.

LLC módszerében, Svédország pedig kg mennyiségben „értékeli” az LLC módszerében a CO2 kibocsátást. A már többször említett DuboCalc számítása egy, Hollandiában elfogadott áron kalkulál, illetve Norvégia is „beárazta” útépítési projektjeiben a CO2 kibocsátást.⁵

Ahogy látható, az LLC módszerek számos módon alkalmazhatók, adott esetben beszerzésre „szabhatók”, e tekintetben nem emelhető ki általános jelleggel egy legmegfelelőbb LLC módszer. Fontos szempont ugyanakkor az, hogy minden LLC módszer a megfelelően összegyűjtött adatokból dolgozik, mely az eredmény pontossága tekintetében kiemelt jelentőséggel bír.⁶

4. kérdés

Az ajánlatkérő az eljárást megindító felhívásban (2022 júniusában) valamennyi szakember vonatkozásában a műszaki, illetve szakmai alkalmasság tekintetében előírta az alábbi feltételt: „szakemberek által ellátandó feladatok esetében a Kbt. 65. § (10) bekezdése megfelelően irányadó”. Szakemberrel kapcsolatban alkalmassági és értékelési szempont is előírásra került. Az egyik ajánlattevő adminisztratív hibából kifolyólag külső szakembereket adott meg kapacitásnyújtó szervezetként, de a saját szakember állományában is van olyan szakember, aki alkalmas lett volna a feladat ellátására. A kérdés arra irányul, hogy ilyen esetben engedi-e a törvény a Kbt. 71. § (3) bekezdés, illetve a Kbt. 71. § (9) bekezdés szerint hiánypótlás kiírásával a korábbival legalább egyenértékű szakember bemutatását, biztosítva ezzel, hogy az ajánlat a közbeszerzési dokumentumokban foglaltaknak, és alkalmassági követelménynek megfelelően vagy a 73. § d) pont szerint érvénytelené kell az ajánlatkérőnek nyilvánítania az ajánlatot felvilágosítás kérés vagy hiánypótlás nélkül.

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint jelen esetben az alkalmassági követelményeknek való megfelelés érdekében hiánypótlásnak van helye a Kbt. 71. § (9) bekezdés szerint.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Közbeszerzési Hatóság a válasz megfogalmazása során azzal az előfeltevéssel élt, hogy az érintett aján-

lattevő ugyanazt a személyt mutat(hat)ta be alkalmassági követelmény és értékelési szempont tekintetében.

A Kbt. 71. § (3) bekezdés alapján a hiányok pótlása csak arra irányulhat, hogy az ajánlat vagy részvételi jelentkezés megfeleljen a közbeszerzési dokumentumok vagy a jogszabályok előírásainak. A hiánypótlás során az ajánlatban vagy részvételi jelentkezésben szereplő iratokat - ideértve a Kbt. 69. § (4)-(5) bekezdése szerint benyújtandó dokumentumokat is - módosítani és kiegészíteni is lehet.

A Kbt. 71. § (9) bekezdés első mondata szerint a 76. § (3) bekezdés b) pontja szerinti értékeléshez az ajánlatkérő által bemutatni kért szakemberek személye hiánypótlás keretében csak a (4) bekezdésben foglalt, vagy az alkalmassági követelménynek való megfelelés miatt szükséges esetben és csak úgy változhat, hogy a hiánypótlásban az értékeléskor figyelembe veendő minden releváns körülmény tekintetében a korábbival legalább egyenértékű szakember kerül bemutatásra. Ha a hiánypótlás során a korábbinál nagyobb tapasztalattal, magasabb képzettséggel rendelkező személy kerül bemutatásra, az ajánlatkérő az értékeléshez akkor is csak az ajánlattevő által pótoltt szakember adatait veheti figyelembe, a hiánypótlás ilyenkor is csak az érvényessé tételt szolgálja, és nem eredményezi az értékeléskor figyelembe veendő tényezők változását.

A Kbt. 65. § (10) bekezdés értelmében építési beruházásra vagy szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződés, valamint árubeszerzésre irányuló szerződéssel kapcsolatos beállítási vagy üzembehelyezési művelet esetén az ajánlatkérő előírhatja, hogy bizonyos alapvető fontosságú feladatokat maga az ajánlattevő vagy - közös ajánlattétel esetén - a közös ajánlattevők egyike végezzen el. Ebben az esetben az e feladatokra vonatkozó, a (9) bekezdés szerinti alkalmassági feltételek igazolásához a (7) bekezdéstől eltérően nem támaszkodhat az ajánlattevő vagy részvételre jelentkező más szervezet kapacitására, és a teljesítés során e feladatokat nem végezheti alvállalkozó.

A Kbt. szabályozási rendszerében a jogalkotó az alapvető fontosságú rendelkezések körében határozta meg, hogy az ajánlatkérőnek a felhívásban és az egyéb közbe-

⁵ OECD « Life-Cycle Costing in Public Procurement in Hungary. Stocktaking of Good Practices. » című jelentés, 65. oldal (3. Mapping life-cycle costing tools and practices) Box 3.4.

⁶ OECD « Life-Cycle Costing in Public Procurement in Hungary. Stocktaking of Good Practices. » című jelentés, 67-68. oldal (3. Mapping life-cycle costing tools and practices) 3.3.8. Time pressure and capacity gaps pose key barriers to wider adoption

szerzési dokumentumokban kell meghatározni az ajánlatadás feltételeit. Az ajánlattevőknek az érvényes ajánlattételük érdekében úgy kell benyújtaniuk ajánlataikat, hogy valamennyi ajánlatkérői előírást teljesítsenek, az ajánlatkérőt pedig az ajánlatok bírálatának során az a kötelezettség terheli, hogy az általa előre meghatározott feltételek szerint vizsgálja meg a benyújtott ajánlatokat azok érvényessége szempontjából. Az ajánlatkérőt a Kbt. alapján többirányú kötelezettség terheli az ajánlatok bírálata és értékelése tekintetében. Egyrészt a Kbt. 69. § (1)-(2) bekezdésében foglaltakra tekintettel köteles az ajánlatok érvényességi vizsgálatát elvégezni, másrészt a Kbt. 73. §-ában taxatívum meghatározott esetekben köteles az érvénytelenséget megállapítani, valamint kiemelő, hogy az érvényesség, érvénytelenség megállapításával kapcsolatban a Kbt. 71. § (9) bekezdése is tartalmaz speciális szabályokat [Közbeszerzési Döntőbizottság D.159/13/2022. számú határozata].

Amennyiben az ajánlattevő a Kbt. 65. § (10) bekezdésbe ütköző módon a – jelen esetben – szakemberrel kapcsolatos alkalmassági követelmény tekintetében más szervezet kapacitására támaszkodik, úgy ajánlata nem felel meg a Kbt.-ben, illetve a közbeszerzési dokumentumokban előírt követelményeknek. Tekintettel arra, hogy a levelében foglaltak alapján a szakemberrel kapcsolatos alkalmassági követelményhez értékelési szempont is kapcsolódott, a hiánypótlás egy speciális rendelkezése vizsgálandó.

A Kbt. 71. § (9) bekezdése lehetőséget biztosít nevesítve is arra, hogy azon szakemberek személye megváltoztatható, akiket az ajánlattevő az alkalmassági követelménynek való megfelelés miatt mutat be [Közbeszerzési Döntőbizottság D.143/25/2022. számú határozata].

Fontos ugyanakkor, hogy a Kbt. 71. § (9) bekezdés első mondata alapján a hiánypótlásra csak a Kbt. 71. § (9) bekezdés szerinti korlátokkal kerülhet sor: a szakember személye csak úgy változhat, hogy a hiánypótlásban az értékeléskor figyelembe veendő minden releváns körülmény tekintetében a korábbival legalább egyenértékű szakember kerül bemutatásra.

Fentiek egyebekben fordított bírálat esetén is érvényesülnek: a Közbeszerzési Döntőbizottság D.552/33/2020. számú határozatában rögzítette, hogy a Kbt. 81. § (5) bekezdés alkalmazása, azaz fordított bírálat esetén a

Kbt. 71. § (9) bekezdéséből is az következik, hogy az ajánlatkérőnek az értékeléskor ellenőriznie kell a szakemberre vonatkozóan csatolt dokumentumokat, amely [a jelen esetben] csak akkor volt lehetséges, ha ellenőrzi, hogy az alkalmassági követelménynek megfelelt-e az ajánlattevő. Ennek hiányában az értékelést jogszerűen nem tudja elvégezni.

5. kérdés

Hirdetmény nélküli koncessziós beszerzési eljárás esetén el lehet-e tekinteni alkalmassági követelmény előírásától? Az ajánlatkérőnek kötelező a koncessziós eljárás általános szabályai között rögzített Kbt. 125. § (1) bekezdést alkalmazni az értékelési szempontok tekintetében, vagy az ajánlatkérő „alapvető eljárási szabályként” a Kbt. 100. § (5) bekezdésére tekintettel eltekinthet a Kbt. 76. § (5) bekezdésének alkalmazásától akkor is, ha erre kifejezetten a speciális koncessziós hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárási szabályok nem utalnak? Másképpen fogalmazva, az ajánlatkérő koncessziós hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásban szabad döntése alapján - a Kbt. 76. § (5) bekezdésben rögzített korlátozások nélkül - alkalmazhatja a legalacsonyabb ár egyedüli értékelési szempontját? Ajánlatkérőnek hirdetmény nélküli koncessziós beszerzési eljárásban a kiegészítő tájékoztatást a Kbt. 119. § (4) bekezdésének és a Kbt. 56. § (3) bekezdésének együttes alkalmazásán alapuló értelmezése mellett kell megadni vagy a hirdetmény nélküli tárgyalásos közbeszerzési eljárásokra a Kbt. Második részben megállapított általános szabályok (Kbt. 56. § (2) és (3) bekezdés) szerinti határidőket követve köteles az ajánlatkérő eljárni a hirdetmény nélküli tárgyalásos koncessziós beszerzés eljárás során is, mely esetben az ajánlatkérő az ilyen koncessziós beszerzési eljárás szabályrendszerének kialakításakor úgy a kiegészítő tájékoztatások megadásának határideje, mint a válaszadás határideje vonatkozásában a Kbt. 56. § rendelkezéseit alkalmazza?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint hirdetmény nélküli koncessziós beszerzési eljárás esetén ajánlatkérő nem tekinthet el műszaki-szakmai, valamint pénzügyi-gazdasági alkalmassági feltételek előírásától. A Kbt. 128. § (1) bekezdés a) pont szerinti hirdetmény nélküli koncessziós beszerzési eljárás esetén ajánlatkérő nem alkalmazhatja a Kbt. 76. § (5) bekezdésben rögzített korlátozások nélkül a legalacsonyabb ár szempontját egyedüli értékelési szempontként. A hirdetmény nél-

küli koncessziós beszerzési eljárás esetén is a Kbt. 119. § (4) bekezdés és – az abban többek között hivatkozott – 56. § (3) bekezdés alkalmazandó.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 4. § (2) bekezdés értelmében a közbeszerzési szerződés megkötésére közbeszerzési eljárást, építési vagy szolgáltatási koncesszió megkötésére koncessziós beszerzési eljárást kell lefolytatni. A közbeszerzési eljárás lehet a) nyílt eljárás, b) meghívásos eljárás, c) innovációs partnerség, d) tárgyalásos eljárás, e) versenypárbeszéd, f) hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás [Kbt. 49. § (1) bekezdés]. A közbeszerzési eljárás és a koncessziós beszerzési eljárás tehát elkülönül egymástól.

A Kbt. 118. § (1) bekezdés alapján az ajánlatérőnek e Rész szerint kell eljárnia a nemzeti értékhatárt - a 3. melléklet szerinti szociális és egyéb szolgáltatások esetében az uniós értékhatárt - elérő vagy meghaladó építési vagy szolgáltatási koncesszió beszerzése esetén.

A Kbt. 118. § (3) bekezdés szerint az ajánlatkérő a koncessziós beszerzési eljárást szabadon alakítja ki az Első Részben, valamint az e Részben foglalt alapelvek és alapvető eljárási szabályok betartásával.

Koncessziós beszerzési eljárás esetén tehát az ajánlatkérő a Kbt. Első Rész szerinti szabályok szerint járhat el azzal, hogy a Kbt. Negyedik Rész szerinti speciális rendelkezésekre is tekintettel kell lennie. A Kbt. Negyedik Részében a hirdetmény nélküli koncessziós beszerzési eljárások tekintetében továbbá a Kbt. 128. § (2)-(6) bekezdése is rögzít eltérő eljárási szabályokat. Ajánlatkérőnek hirdetmény nélküli koncessziós beszerzési eljárás esetén mindenekelőtt ezen, Kbt. 128. § (2)-(6) bekezdés szerinti speciális rendelkezésekre kell tekintettel lennie, az azokban nem rendezett kérdésekben a Kbt. Első és Negyedik Rész szerinti szabályok irányadók.⁷

E szabályozás a közbeszerzési eljárásokra vonatkozó uniós irányelvek⁸ és a koncessziós beszerzési eljárások-

ra vonatkozó uniós irányelv⁹ szerinti szabályozást követi. A törvényi indokolás szerint a Kbt. Negyedik Rész - a koncessziós irányelv koncepciójával megegyezően - nem rögzít részletesen szabályozott eljárási fajtákat, hanem egységesen tartalmazza azokat az eljárási szabályokat, amelyeket az építési vagy szolgáltatási koncessziók odaítélésére alkalmazni kell. A Kbt. Második Rész szerinti, közbeszerzési eljárásokra vonatkozó szabályok tehát nem alkalmazandók, alkalmazhatók.

Az alkalmassági feltételek körében a Kbt. 128. § (2)-(6) bekezdése nem tartalmaz rendelkezéseket és nem utal vissza a Kbt. 100. § (5) bekezdés alkalmazhatóságára sem, illetve a Kbt. Negyedik Részének vonatkozó, 124. §-a sem tartalmaz ilyen irányú [a Kbt. 100. § (5) bekezdésben szereplő] speciális rendelkezéseket, ennél fogva a Kbt. 128. § (1) bekezdés a) pont szerinti hirdetmény nélküli koncessziós beszerzési eljárás esetén nem alkalmazhatók a Kbt. 100. § (5) bekezdésben foglaltak. Emellett a Kbt. 124. § (1) bekezdés rögzíti, hogy az ajánlatkérő az eljárást megindító felhívásban a részvételre jelentkezők vagy ajánlattevők műszaki-szakmai alkalmasságához, valamint pénzügyi-gazdasági helyzetéhez kapcsolódó alkalmassági feltételeket határoz meg. Az alkalmassági követelményeket és az azoknak való megfelelés igazolására benyújtandó dokumentumokat az eljárást megindító felhívásban pontosan meg kell jelölni. Ennek során meg kell határozni, hogy mely körülmények megléte, illetve hiánya vagy azok milyen mértékű fogyatékosága zárja ki, hogy az ajánlatkérő az ajánlattevőt vagy részvételre jelentkezőt alkalmasnak minősítse a szerződés teljesítésére. A Kbt. 124. § (2) bekezdése továbbá kimondja, hogy az alkalmassági követelmények tekintetében a koncessziós beszerzési eljárásban is alkalmazni kell a Kbt. 65. § (3), (6)-(8) és (11) bekezdését, valamint (9) bekezdését annak figyelembe vételével, hogy az ajánlatkérő a külön jogszabályban szabályozott, a közbeszerzések esetében előírható alkalmassági feltételek mellett egyéb objektív alapú feltételt is előírhat. A Kbt. 124. § idézett rendelkezéseit

⁷ A Negyedik Részhez kapcsolódó törvényi indokolás is rögzíti, hogy a hirdetménnyel induló koncessziós beszerzési eljárás általános szabályait követően a törvény két olyan eljárási rendet is szabályoz - a hirdetmény nélküli koncessziós beszerzési eljárás és a szociális és egyéb szolgáltatásokra vonatkozó koncessziók eljárásaira alkalmazható sajátos szabályokat -, amelyek az általános szabályokhoz képest a törvény által meghatározott körben eltérésre adnak lehetőséget.

⁸ Az Európai Parlament és Tanács a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2014/24/EU irányelv, az Európai Parlament és Tanács a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2014/25/EU irányelv.

⁹ Az Európai Parlament és Tanácsnak a koncessziós szerződésekről szóló 2014/23/EU irányelv.

kiegészítő szabályok a Kbt. Első Részében nem szerepelnek.

Fentiek alapján tehát hirdetmény nélküli koncessziós beszerzési eljárás esetén ajánlatkérő nem alkalmazhatja a Kbt. 65. § (2) bekezdés, illetve a Kbt. 100. § (5) bekezdés előírásait, azaz nem tekinthet el a gazdasági szereplő műszaki-szakmai alkalmasságához, valamint pénzügyi-gazdasági helyzetéhez kapcsolódó alkalmassági feltételek előírásától. Ezt támasztja alá a törvényi indoklás is, mely szerint a koncessziós szerződések összetettsége indokolja, hogy az ajánlatkérőnek meg kell határoznia olyan, a gazdasági szereplők műszaki-szakmai alkalmasságához, valamint pénzügyi-gazdasági helyzetéhez kapcsolódó követelményeket, amelyek az eljárásban való ajánlattétel előfeltételét jelentik (alkalmassági követelmények).

Tekintettel arra, hogy a Kbt. 100. § (5) bekezdés tartalmazza azt az előírást, hogy egy ajánlattevő ajánlattételre történő felhívása esetén a Kbt. 76. § (5) bekezdése nem alkalmazandó, hirdetmény nélküli koncessziós beszerzési eljárás esetén ez a rendelkezés sem irányadó a fentiek alapján. Emellett a Kbt. 125. § (1) bekezdés alkalmazni rendeli a Kbt. 76. § (5) bekezdését is. Másképpen fogalmazva, a Kbt. 128. § (1) bekezdés a) pont szerinti hirdetmény nélküli koncessziós beszerzési eljárás esetén ajánlatkérő nem alkalmazhatja a Kbt. 76. § (5) bekezdésben rögzített korlátozások nélkül a legalacsonyabb ár szempontját egyedüli értékelési szempontként.

A Kbt. 119. § (4) bekezdés alapján a kiegészítő tájékoztatás kérésre és a helyszíni bejárásra az 56. § alkalmazandó azzal, hogy a kiegészítő tájékoztatást a kérés beérkezését követően ésszerű határidőn belül, de az ajánlattételi vagy részvételi határidő lejárta előtt legkésőbb hat nappal kell megadni.

A kiegészítő tájékoztatás kérésére és a tájékoztatás megadására a Kbt. 128. § (2)-(6) bekezdései nem tartalmaznak speciális rendelkezéseket, így a Kbt. Negyedik Része szerinti „általános” koncessziós beszerzési eljárásokra vonatkozó előírásai alkalmazandók. Ennek megfelelően, hirdetmény nélküli koncessziós beszerzési eljárás esetén is a Kbt. 119. § (4) bekezdés szerint kell eljárni.

A kiegészítő tájékoztatás kérésének elkésztésére vonatkozó Kbt. 56. § (3) bekezdés szerinti szabály is irányadó a Kbt. 119. § (4) bekezdésben foglalt tájékoztatásadási határidő mellett.

6. kérdés

Ajánlatkérő központosított közbeszerzés keretében (Digitális Közbeszerzési Rendszeren keresztül) 2021. év végén, 2022. év elején több verseny újrainyitást alkalmazott különböző keretmegállapodások alapján. Ajánlatkérő számára nem volt ismert, hogy ugyanazon keretmegállapodás alapján 2021-et követően fog-e még eljárást indítani, ami alapján 2022. első negyedévben szerződéskötésre kerül sor, így az eljárás eredményéről szóló tájékoztatót tartalmazó hirdetményt (a továbbiakban: eredménytájékoztató) nem adott fel közzétételre a Kbt. 37. § (4) bekezdése alapján. Ajánlatkérő a hirdetményfeladást megelőzően összegezte, hogy 2022. január 1.-március 31. között mely keretmegállapodásokról hány alkalommal került sor verseny újrainyítás eredményeként szerződéskötésre. Ezen összegezés alapján derült ki, hogy az említett időszakban mindegyik keretmegállapodáshoz csak 1-1 versenyújrainyítás tartozik. Helyesen jár-e el ajánlatkérő, ha a versenyújrainyítások vonatkozásában csak a naptári negyedév lezárását követően ad fel eredménytájékoztatót? A Kbt. 37. § (4) bekezdés akkor is alkalmazható, ha csak egy versenyújrainyításra kerül sor a keretmegállapodás alapján?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint ajánlatkérő helyesen jár el, amikor a Kbt. 37. § (2) bekezdéstől eltérően a keretmegállapodás alapján történő versenyújrainyítások tekintetében csak a naptári negyedév lezárását követően ad fel eredménytájékoztatót a negyedév utolsó napját követő három munkanapon belül. A Kbt. 37. § (4) bekezdés akkor is alkalmazható, ha csak egy versenyújrainyításra kerül sor a keretmegállapodás alapján az adott naptári negyedévben.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 37. § (2) bekezdése alapján az (1) bekezdés h)-i) pontja szerinti eljárás eredményéről szóló tájékoztatót az ajánlatkérő legkésőbb a szerződéskötést, ennek hiányában az eljárás eredménytelenné nyilvánításáról vagy a szerződés megkötésének megtagadásáról [131. § (9) bekezdés] szóló ajánlatkérői döntést követő három munkanapon belül köteles megküldeni közzétételre. Részekre történő ajánlattétel esetén a közzétételre megküldés határideje valamennyi rész tekintetében az utolsó szerződés megkötésétől, a teljes eljárás eredménytelensége esetén valamennyi rész tekintetében az utolsóként meghozott, az eljárás eredménytelenné nyilvánításáról szóló ajánlatkérői döntéstől kezdődik. A

közbeszerzési eljárás e hirdetmény közzétételével zárul le.

A Kbt. 37. § (4) bekezdés szerint az ajánlatkérő a (2) bekezdéstől eltérően az eljárás eredményéről szóló tájékoztatót keretmegállapodás vagy dinamikus beszerzési rendszer alkalmazása esetén a keretmegállapodás alapján, vagy a dinamikus beszerzési rendszer keretében kötött szerződésekről együttesen is közzéteheti. Ebben az esetben a hirdetményt a megelőző negyedév során kötött szerződésekről a naptári negyedév utolsó napját követő három munkanapon belül kell megküldeni közzétételre.

A Kbt. 37. § (4) bekezdés speciális szabályt tartalmaz a keretmegállapodás vagy dinamikus beszerzési rendszer alkalmazása esetén a Kbt. 37. § (2) bekezdéshez képest, amennyiben a keretmegállapodás alapján/dinamikus beszerzési rendszer keretében több szerződés megkötésére kerül sor azok időtartama alatt. A Kbt. 37. § (4) bekezdés értelmében tehát keretmegállapodás alkalmazása esetén eredménytájékoztatót a naptári negyedév utolsó napját követő három munkanapon belül kell megküldeni közzétételre a megelőző negyedév során kötött szerződésekről, így a versenyújranyitások eredményeként kötött szerződésekről csak a naptári negyedév lezárását követően kell ajánlatkérőnek feladni eredménytájékoztatót, azt viszont a negyedév utolsó napját követő három munkanapon belül.

A Kbt. 37. § (4) bekezdés általában lehetővé teszi a negyedéves eredménytájékoztatók közzétételét keretmegállapodás alkalmazása esetén, így e rendelkezés akkor is alkalmazható, ha a keretmegállapodás alapján az adott negyedévben csak egy versenyújranyitásra került sor, azonban a keretmegállapodás alapján további versenyújranyitásokra van lehetőség az adott keretmegállapodás időtartama alatt.

7. kérdés

Előző kérdéskörhöz kapcsolódóan miként értelmezendő a Kbt. 37. § (4) bekezdésben, hogy „együttesen” adhat fel ajánlatkérő eredménytájékoztatót, ha ajánlatkérőnek az egyes eljárásokat EKR-n kívüli eljárásként rögzítenie kellett a szerződés közzététele érdekében, így tulajdonképpen több eljárása van több keretmegállapodáshoz kapcsolódóan? A Kbt. mely rendelkezése mondja ki egzakt módon, hogy az „együttes” hirdetményfeladás egy (azonos) keretmegállapodás vonatko-

zásában értelmezhető? Együttes hirdetményfeladás esetén egyszer kell hirdetményellenőrzési díjat fizetni vagy eljárásenként/keretmegállapodásonként? Amennyiben egyszer kell hirdetményellenőrzési díjat fizetni, miként kell kezelni a többi eljárás vonatkozásában? Ajánlatkérő helyesen jár-e el, ha az eredménytájékoztató megjegyzés/további információk rovatában hivatkozik a Kbt. 37. § (4) bekezdés alkalmazására, tekintettel arra, hogy a hirdetmény feladására a szerződéskötéshez képest későbbi időpontban került sor?

A Közbeszerzési Hatóság válasza:

A Közbeszerzési Hatóság álláspontja szerint a Kbt. 37. § (4) bekezdésben szereplő „együttesen” fordulat egy adott – közbeszerzési eljárás eredményeként kötött – keretmegállapodás alapján megvalósított versenyújranyitások/közvetlen megrendelések útján kötött szerződésekre utal oly módon, hogy e szerződésekről nem kell a Kbt. 37. § (2) bekezdésnek megfelelően külön-külön eredménytájékoztatót közzétenni, hanem negyedévente együttesen egy eredménytájékoztató keretében kerülhet erre sor. A Kbt. 37. § (1) bekezdése a közbeszerzési eljárás tekintetében rögzít hirdetményközzétételi kötelezettségeket, mint, ahogy a Kbt. 37. § (2) bekezdés és e tekintetben a Kbt. 37. § (4) bekezdés is *eljárás* eredményéről szóló tájékoztatót ír.

A Közbeszerzési Hatóság részletesebb állásfoglalása:

A Kbt. 37. § (4) bekezdés nem több közbeszerzési eljárás eredményeként kötött keretmegállapodás tekintetében rögzíti az együttes eredménytájékoztató közzétételének lehetőségét, hanem egy adott közbeszerzési eljárás eredményeként kötött keretmegállapodás alapján megvalósított versenyújranyitások/közvetlen megrendelések útján kötött szerződésekre. Az együttes eredménytájékoztató közzétételének lehetősége az adott keretmegállapodás alapján megvalósított – adott esetben – versenyújranyitásokra, az azok eredményeként kötött szerződésekre vonatkozik, amely az EKR-n kívül lefolytatott közbeszerzési eljárások eredményeként kötött keretmegállapodások esetén is irányadó. Ezt támasztja alá az „EKR Felhasználói kézikönyv II. v66 ajánlatkérő szervezetek részére” elnevezésű segédanyag is, melynek 64. oldalán az EKR-n kívül lefolytatott keretmegállapodások alapján indított beszerzések kapcsán olvasható, hogy az EKR-ben az eljárás eredményéről a tájékoztató az egyes beszerzésekről felad-

ható a keretmegállapodást létrehozó eljárás ügyletből is, valamint keretmegállapodás alapján lefolytatott eljárás ügyletekből is, attól függően, hogy az ajánlatkérő közbeszerzési eljárásonként külön-külön szeretné közzétenni a tájékoztatást vagy a Kbt. által biztosított

lehetőséggel élve, a megvalósult közbeszerzésekről összesítve. Megjegyzendő, az egyes versenyújranyitások nem minősülnek közbeszerzési eljárásnak a Kbt. 49. § (1) bekezdése alapján.